

Listnaté výsadby v Jizerských horách

IVAN KUNEŠ, MARTIN BALÁŠ

Dne 11. 10. 2011 proběhl v Jizerských horách kontrolní den realizace výsadeb listnatých dřevin, které zde probíhají v testovací rovině již od roku 2005, v poloprovozní rovině od roku 2007 a od roku 2011 jsou výsadby uplatňovány provozně.

Kontrolní pochůzka

Kontrolního dne se zúčastnili zástupci Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze, Lesů ČR, s. p., Správy CHKO Jizerské hory a Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů.

Jednání bylo zahájeno terénní exkurzí v prosadbovém a podsadbovém centru „U Panelové cesty“ v osadě Jizerka (viz Obr. 1), kde byl představen a zhodnocen stav výsadeb jeřábu ptačího a břízy karpatské, založených mezi lety 2007 a 2009. Bylo konstatováno, že současný stav výsadeb je dobrým základem pro jejich úspěšné budoucí odrůstání. Druhá část terénní pochůzky se odehrála na Středním Jizerském hřebeni, kde existují první zkušební výsadby odrostků nové generace (javor klen a buk lesní), které již bezpečně odrůstají.

Obr. 1: Kontrolní pochůzka v centru „U Panelové cesty“ (foto: M. Baláš).

Následně jednání pokračovalo na Šámalově chatě na Nové Louce u Bedřichova, kde byl projednán text, který shrnuje metodické postupy vnášení listnatých dřevin do horských jehličnatých porostů a který bude v brzké době publikován formou Uplatněné certifikované metodiky.

Projekt výsadeb navazuje na projekt „10 000 listnáčů pro Jizerské hory“, jehož autorem je Ivan Kuneš. Při realizaci projektu s jeho iniciátorem (lesnická fakulta) úzce spolupracuje několik institucí. Na výzkumných pracích se podílí také VÚLHM, VS Opočno, vývoj technologie výsadeb byl finančně podporován Ministerstvem zemědělství a Nadací pro záchranu a obnovu Jizerských hor. V pilotní rovině se vnášení listnatých odrostků rozběhlo z prostředků poskytnutých v rámci Programu stabilizace lesů Jizerských hor (MŽP). Tato zkušební etapa v současné době končí a listnaté odrostky nyní budou do jizerských lesů vysazovány v rámci aktivit Lesů ČR podporovaných z Operačního programu Životní prostředí EU. To vše za podpory Správy CHKO Jizerské hory.

Prosadbová a podsadbová centra

Úprava druhové skladby a struktury mladých lesních porostů vzniklých na bývalých imisních holinách ve vyšších polohách Jizerských hor je potřebná pro jejich ekologickou stabilizaci. Vnášení listnatých dřevin (a jedle) do převážně smrkových porostů je však v daných podmínkách značně obtížné. Pro překonání těchto obtíží se používá síť výsadeb listnatých dřevin, založená na dvou inovativních prvcích:

- Systému prosadbových a podsadbových center jako východisek prostorové a druhové diverzifikace lesních porostů. Systém je založen na výsadbách listnatých dřevin (a jedle) soustředěných v oplocenkách, které budou lemovány individuálně chráněnými prosadbami.
- Využití jakostních prostokořenných poloodrostků a odrostků pěstovaných novou českou školkařskou technologií, tzv. poloodrostků a odrostků nové generace.

Cílem nejsou plošně rozsáhlé výsadby, ale spíše kompaktní kultury listnatých dřevin soustředěné do center, o něž bude možné dobře pečovat. Malá centra s listnáči, případně jedlí, by však měla být pokud možno rovnoměrně rozmístěna po celém zájmovém území.

Výsledky hodnocení dosud založených výsadeb naznačují, že při dodržení technologických postupů je systém prosadbových a podsadbových center za využití poloodrostků a odrostků nové generace schopen zajistit relativně úspěšné vnášení druhové příměsi. Nezbytností je účinná ochrana výsadeb proti spárkaté zvěři. Rozsáhlejší návrat listnatých dřevin do horských jehličnatých porostů však umožní až výrazné snížení stavů jelení zvěře.

Pro přehlednou dokumentaci realizace prosadbových a podsadbových center byly vytvořeny stránky www.listnace.cz, které obsahují podrobný popis stávajících i budoucích center (znázornění polohy na mapě, fotografie, podrobné informace o založení výsadeb a vývoji jejich stavu). Popisované postupy byly již zmíněny na stránkách Lesnické práce – č. 10 a 11/2010.

Realizace výzkumu, na jehož základě vznikla certifikovaná metodika, byla podpořena následujícími projekty: NAZV MZe (č. QH 92087), CIGA ČZU (č. 20104304 a 20114314), IGA FLD ČZU (č. 200943120009) a projektu Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor (č. ZGP 090105).

Autoři:

Ing. Ivan Kuneš, Ph.D.

Ing. Martin Baláš

Katedra pěstování lesů, Fakulta lesnická a dřevařská, ČZU v Praze

E-mail: kunes@fld.czu.cz

Doporučená citace:

KUNEŠ, I. – BALÁŠ, M. (2011): Listnaté výsadby v Jizerských horách. Lesnická práce, 90: 12: 38, ISSN 0322-9254.